

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu za uredbo Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 2759/75, Uredbe (ES) št. 2771/75, Uredbe (ES) št. 2777/75, Uredbe (ES) št. 1254/1999, Uredbe 1255/1999 in Uredbe (ES) št. 2529/2001 o posebnih ukrepih za podporo trga

COM(2004) 712 final 2004/0254 (CNS)

(2005/C 221/10)

Svet EU je 3. decembra 2004 na podlagi člena 37 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti sklenil, da bo Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosil za stališče o predlogu za uredbo Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 2759/75, Uredbe (ES) št. 2771/75, Uredbe (ES) št. 2777/75, Uredbe (ES) št. 1254/1999, Uredbe 1255/1999 in Uredbe (ES) št. 2529/2001 o posebnih ukrepih za podporo trga.

Strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, ki je zadolžena za pripravo dela, je mnenje sprejela 13. januarja 2005. Poročevalec je bil **g. E. Nielsen**.

Na 414. plenarnem zasedanju 9. in 10. februarja 2005 (seja z dne 9. februarja) je Evropski ekonomsko-socialni odbor s 135 glasovi za in s 6 vzdržanimi sprejel naslednje mnenje.

1. Ozadje

1.1 Izbruh hudih nalezljivih živalskih bolezni, med njimi bolezni norih krav (BSE), slinavke in parkljevke (SP), prašičje kuge (PK) in atipične kokošje kuge je v EU na trgu za živalske proizvode večkrat povzročil krize. Če izbruhne epidemija takšnih živalskih bolezni, sledi klanje živali, omejevanje trgovanja ipd., da bi zaustavili nadaljnje širjenje bolezni. Praviloma krije stroške za zatiranje bolezni Veterinarski sklad, države članice so pri stroških udeležene s približno 50 %.

1.2 Poleg tega se tržni položaj za te proizvode poslabša, med drugim zaradi prepovedi prodaje in zaradi zaprtih območij. Tržna ureditev za prašičje meso, jajca, perutninsko meso, goveje meso, mleko in mlečne izdelke ter za meso ovc in koz zato v takih primerih predvideva možnost uvedbe ukrepov za podporo trga. Odločilen pogoj za uporabo teh posebnih ukrepov je, da so države članice poskrbele za potrebne veterinarske ukrepe za zatiranje epizootij. Poleg tega se ukrepi za podporo trga lahko sprejemajo le v obsegu in za časovno razdobje, ki sta za podporo prizadetega trga nujno potrebna.

1.3 Posebni ukrepi, ki jih Komisija sprejema v postopku Upravljalnega odbora, so se prvotno izvajali s stoodstotnim financiranjem Evropske skupnosti, recimo v primeru prašičje kuge (PK) proti koncu osemdesetih in v začetku devetdesetih let. Leta 1992 so v zvezi s PK prvič uporabili nacionalno sofinanciranje. Ker obseg PK ni bil jasen, je Komisija leta 1994 sprejela predpise, s katerimi je natančno določila, da stopnja financiranja iz sredstev Evropske skupnosti za maksimalno

število živali lahko znaša 70 %. Pozneje so isto stopnjo uporabili na področju govejega mesa pri zatiranju BSE ter slinavke in parkljevke. Od leta 2001 je stopnja nacionalnega sofinanciranja 50-odstotna, kar izhaja iz zahteve Računskega sodišča, da mora obstajati paralelizem med sofinanciranjem iz Veterinarskega sklada in sofinanciranjem tržnih ukrepov.

1.4 Evropsko računsko sodišče je leta 2003 je na zahtevo Nemčije v zadevi glede odkupa govejega mesa v zvezi z BSE⁽¹⁾ odločilo, da Komisija nima pravne podlage za določitev višine nacionalnega sofinanciranja na 30 odstotkov. V skladu s tem Komisija nima pravne podlage za nadaljevanje dosedanje prakse. Zato se predlaga, da se v prihodnje 50-odstotno nacionalno sofinanciranje določi v tržni ureditvi za prašičje meso, jajca, perutninsko meso, goveje meso, mleko in meso ovc ter koz, kot tudi za ukrepe v zvezi z notranjim trgovom EU in prodajo na tretjih trgih.

2. Splošne opombe

2.1 Obžalovanja vredno je, da Komisija in države članice od leta 1992 v skupni kmetijski politiki odstopajo od doslej veljavnega splošnega načela stoodstotnega financiranja Evropske skupnosti za ukrepe, ki sodijo v t.i. „prvi steber“ — in to tudi pri ukrepih, ki se izvajajo v okviru skupnih tržnih ureditev. Glede na naravo stvari lahko Svet s sprejetjem sedanjega predloga odstopa od tega načela, ki ga je sam uvedel. Komisija pa na podlagi odločitve Evropskega računškega sodišča v tej zadevi brez izrecnega pooblastila ne more odstopati od sklepov Sveta EU, celo če ravna s sodelovanjem držav članic v pristojnih upravljalnih odborih.

⁽¹⁾ Sodba z dne 30. septembra 2003 v pravni zadevi C-239/01, zbirka judikatov 2003, stran I-10333

2.2 V odvisnosti od obsega in trajanja epizootij lahko ukrepi povzročajo precejšnje stroške, ki jih je treba pretežno kriti z javnimi sredstvi. Vprašanje razdelitve stroškov med EU in državami članicami je tesno povezano z vprašanjem finančne solidarnosti med državami članicami. Pri nacionalnem sofinanciranju bodo morda nekatere države članice bolj pripravljene oz. bolj sposobne pokrivati te izdatke kot druge. Nekatere države članice bi morda stroške posredno ali neposredno prevalele na podjetja, kar ima lahko za posledico precejšnje izkrivljenje konkurence, kot se je pokazalo pri krizi BSE.

2.3 Komisija meni, da bodo države članice pri zatiranju in preventivi živalskih boleznih pokazale večjo zavzetost, če bodo udeležene pri financiranju. Čeprav Evropski ekonomsko-socialni odbor lahko razume ta argument, ni mogoče izključiti, da bodo zahteve včasih upočasnjevale ali otežkočale sprejemanje sklepov — s tem pa tudi izvajanje učinkovitih ukrepov za zatiranje.

2.4 Evropski ekonomsko-socialni odbor ima razumevanje tudi za pogled Komisije, da tak predlog pomeni nadaljevanje prakse, ki obstaja od leta 1992, in da zagotavlja paralelizem med Veterinarskim skladom in ukrepi tržnih ureditev.

2.5 Ne glede na to pa Odbor meni, da izdatki za posebne ukrepe v okviru tržnih ureditev, ki jih je prvotno določil Svet,

temeljijo na skupni odgovornosti in finančni solidarnosti. Kakršna koli kršitev tega načela bi po oceni Evropskega ekonomsko-socialnega odbora lahko pomenila nevarnost, da bi za zatiranje epizootij v državah članicah izbrali drugačne ukrepe; epizootije lahko kljub učinkovitemu nadzoru in preventivnim ukrepom izbruhnejo naključno in nepredvidljivo. Njihovi učinki na trg pa bi prizadeli tudi druge države članice. Razen tega obstaja tveganje, da bi nacionalno sofinanciranje posledično vplivalo tudi na druga področja in bi s tem nastala nevarnost ponovne nacionalizacije skupne kmetijske politike.

2.6 Če pa bi predlog Komisije kljub temu dobil podporo, bi bilo z upravnega stališča obremenjujoče in v bistvu neupravičeno, če bi se finančni prispevek v okviru te ureditve obravnavali v skladu z določbami Pogodbe o državnih pomočeh. Predlog Komisije o odpravi obveznosti postopka notifikacije bi se zato moral uporabljati že od vsega začetka.

3. Sklep

3.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor se izreka za nadaljnjo uporabo načela neomejene solidarnosti Evropske skupnosti pri posebnih ukrepih v okviru tržnih ureditev. Zato Odbor zavrača predlog Komisije za 50-odstotno sofinanciranje držav članic.

Bruselj, 13. januarja 2005

Predsednica

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Anne Marie SIGMUND
